

Nr 35.

Ankom till riksdagens kansli den 23 maj 1930 kl. 1 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften.

I en den 14 mars 1930 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 258, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga följande, vid propositionen fogade

Förslag

till

förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften.

Härigenom förordnas, att 1, 3, 7 och 8 §§ förordningen den 19 november 1914 angående stämpelavgiften skola i nedan angivna delar erhålla följande ändrade lydelse:

1 §.

I fråga om stämpel till expeditionerna hänföras statsmyndigheterna till följande avdelningar:

Första avdelningen:

Underdomstolar i stad; gränsetullrätter; krigsrätter; överståthållarämbetet för uppbördsärenden; överståthållarämbetet för polisärenden utom i mål och ärenden angående tillämpning av lagen om fattigvården och lagen om samhällets barnavård; magistrater och övriga till statsförvaltningen hörande myndigheter i städer och köpingar; — — — upptagna.

— — — — —

Tredje avdelningen:

Chefsämbeten och förvaltande myndigheter vid armén och marinen; överståthållarämbetets kansli; överståthållarämbetet för polisärenden i mål och ärenden angående tillämpning av lagen om fattigvården och lagen om samhällets barnavård; Kungl. Maj:ts befallningshavande och till landsstaten hörande tjänstemän; — — — lantmätare.

	1 Avd.		2 Avd.		3 Avd.		4 Avd.		5 Avd.	
	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.
makten tillhörande person, som under militärtjänstgöring utbildats till förare, är från stämpel							fritt			
Lagfartsbevis; se Bevis.										
Tomträttsbok, utdrag av — — — in-teckning i tomträtt							fritt			
Trafikkort, innefattande tillstånd att tjänstgöra som förare av automobil i yrkesmässig trafik	8	—	—	—	10	—	—	—	—	—
Tullförpassning; se Förpassning.										
Underrättelse — — — — —										
— vattenlagen							fri			
» om förhör, som avses i 5 kap. sinnessjuklagen							fri			
Utdrag av — — — patent- och registreringsverket.										

7 §.

Från — — — befriad.

Dessutom — — — inrättning angående tillämpning av lagen om samhällets barnavård;

domstol eller skiljedomstol, vilken det tillkommer att avgöra tvist mellan stater, eller annat internationellt organ, som tillsatts för behandling av sådan tvist, i mål och ärenden, som handläggas enligt lagen om handräckning vid svensk domstol åt vissa internationella organ;

fattigvårdssamhällen — — — sjukvårdsinrättningar, allmänna;

sjukvårdsläkare vid kommunalt eller enskilt sinnessjukhus i ärende rörande sådant förhör, som avses i 5 kap. sinnessjuklagen;

skogsvårdsstyrelser; — — — överförmyndare.

Frihet — — — yrkesinspektionen.

Konungen — — — hamnar.

8 §.

Följande enskilda handlingar skola, även där de äro utfärdade av offentlig myndighet, förses med stämpel på sätt här nedan stadgas.

Obligation, som utfärdas här i riket, skall av obligationsutgivaren före utlämnandet förses med stämpel av 60 öre för belopp, ej överstigande 100 kronor, och därutöver 60 öre för varje påbörjat hundratal kronor;

dock att frihet från sådan stämpel äger rum för svenska statens, landstings, kommuners, Sveriges allmänna hypoteksbanks, konungariket Sveriges stadshypotekskassas, Svenska bostadskreditkassans och Svenska skeppshypotekskassans obligationer, så ock för obligationer, utfärdade av svenskt aktiebolag, som har till ändamål att idka belåning av fast egendom eller tomträtt.

Sökes — — — konkurs.

Varda — — — beloppen.

Obligation — — — härtill.

Därest — — — riket.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1930; dock skall vad som stadgas i 3 § under rubrikerna *trafikkort* och *underrättelse* samt i 7 § om sjukvårdsläkare gälla först från och med den 1 januari 1931.

Utskottet.

Propositionen.

Rörande det huvudsakliga innehållet i det föreliggande förslaget må följande redogörelse lämnas.

För att expeditioner i mål och ärenden angående tillämpning av lagen om fattigvården och lagen om samhällets barnavård må komma att beläggas med avgifter till samma belopp, vare sig dessa mål och ärenden handläggas av överståthållarämbetet för polisärenden eller av länsstyrelserna, föreslås sådan ändring i 1 § stämpelförordningen, att överståthållarämbetet för polisärenden i fråga om stämpel till expeditioner i dylika mål och ärenden hänföres till tredje avdelningen eller den avdelning länsstyrelserna tillhöra.

Den genom beslut av 1929 års riksdag inrättade sparbanksinspektionen föreslås att i fråga om stämpel till expeditioner hänföras till samma avdelning i 1 § stämpelförordningen som bank- och fondinspektionen eller till fjärde avdelningen.

Genom proposition den 31 december 1929, nr 6, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogat förslag till lag om handräckning vid svensk domstol åt vissa internationella organ. Sedan riksdagen bifallit nämnda proposition, föreslås nu införande av bestämmelser i 3 och 7 §§ stämpelförordningen om stämpelfrihet för bevis angående domstols beslut om ersättning av allmänna medel åt personer, till vilka jämlikt den nya lagen sådan ersättning må utgå (3 §), samt om befrielse från stämpelavgift enligt 1 kap. stämpelförordningen för domstol eller skiljedomstol, vilken det tillkommer att avgöra tvist mellan stater, eller annat internationellt organ, som tillsatts för behand-

ling av sådan tvist, i mål och ärenden, som handläggas enligt nämnda lag (7 §).

Rubriken i 3 § stämpelförordningen om bevis, som meddelas borgenär enligt 57 § utsökningslagen, föreslås att ersättas med en rubrik av följande lydelse: »bevis om mottagande av handlingar, som utmättningsman är pliktig att utan särskild begäran meddela sökande», för vilken rubrik liksom för den nuvarande stämpelfrihet skulle gälla.

Genom proposition den 14 februari 1930, nr 121, har Kungl. Maj:t begärt riksdagens yttrande över bland annat ett inom kommunikationsdepartementet utarbetat förslag till motorfordonsförordning. Detta förslag innehåller bland annat bestämmelser om körkort, innefattande tillstånd till förande av automobil eller motorcykel, samt om trafik kort, innefattande tillstånd att tjänstgöra som förare av automobil i yrkesmässig trafik. Nu föreslås, *dels* att körkort, som för närvarande i stämpelavseende hänföres till den i 3 § stämpelförordningen upptagna rubriken »tillståndsbrev för utövande av näring eller yrke», skall upptagas i samma paragraf såsom självständig rubrik med enahanda stämpelavgift som för tillståndsbrev, men med tillägg att körkort för krigsmakten tillhörande person, som under militärtjänstgöring utbildats till förare, är från stämpel fritt, *dels ock* att i paragrafen skall upptagas en ny rubrik så lydande: »trafik kort, innefattande tillstånd som förare av automobil i yrkesmässig trafik» med samma stämpelavgift som för körkort. Jämväl vid iakttagande av de erinringar mot omförmälda förslag till motorfordonsförordning, som riksdagen vid behandlingen av andra lagutskottets utlåtande nr 34 i anledning av propositionen nr 121 beslutat framställa, komma bestämmelser om såväl körkort som trafik kort att ingå i den till utfärdande avsedda nya förordningen i detta ämne.

I 7 § stämpelförordningen föreslås införande av en bestämmelse om befrielse för sjukvårdsläkare vid kommunalt eller enskilt sinnessjukhus från stämpelavgift enligt 1 kap. stämpelförordningen i ärende rörande sådant förhör, som avses i 5 kap. sinnessjuklagen. Härjämte föreslås införande i 3 § stämpelförordningen av en bestämmelse, att under rättelse om dylikt förhör är fri från stämpel.

Slutligen föreslås stämpelfrihet för landstings och kommuners obligationer ävensom för obligationer, utfärdade av svenskt aktiebolag, som har till ändamål att idka belåning av fast egendom eller tomträtt (8 §).

På sätt framgår av ovannämnda statsrådsprotokoll har förslaget om stämpelfrihet för nyss omförmälda slag av obligationer föranletts av särskilda framställningar av Svenska stadsförbundets finansråd, Svenska landstingsförbundets styrelse samt vissa inteckningskreditaktiebolag.

För närvarande gäller enligt 8 § stämpelförordningen, att obligation, som utfärdas här i riket, skall av obligationsutgivaren före utlämnandet

förses med stämpel av 60 öre för belopp, ej överstigande 100 kronor, och därutöver 60 öre för varje påbörjat hundratal kronor. Dock äger frihet från sådan stämpel rum för svenska statens, Sveriges allmänna hypoteksbanks och konungariket Sveriges stadshypotekskassas samt, enligt beslut vid 1929 års riksdag, för Svenska bostadskreditkassans och Svenska skeppshypotekskassans obligationer.

I fråga om den nu föreslagna utvidgningen av stämpelfriheten beträffande obligationer har föredragande departementschefen — efter att hava redogjort för över framställningarna avgivna utlåtanden, samtliga i tillstyrkande riktning — för egen del anfört följande:

»Såsom statskontoret framhållit hava landsting och kommuner under de senaste åren belastats med åtskilliga nya uppgifter, som komplettera den statliga verksamheten. De medel, som erfordras för dessa uppgifters lösande, äro landstingen och kommunerna i betydande utsträckning hänvisade att anskaffa genom upptagande av lån. Vid angivna förhållanden lär med fog kunna göras gällande, att staten bör befria dessa låntagare från den extra belastning, obligationsstämpeln innebär. Då härtill kommer, att den statsfinansiella betydelsen av ifrågavarande stämpelavgift är förhållandevis ringa — enligt från generalpoststyrelsen införskaffad uppgift har under de senast förflutna fem åren i stämpelavgift för av kommuner utgivna obligationer influtit i medeltal omkring 80,000 kronor under det att landstingen alls icke erlagt någon obligationsstämpel — hava nu ifrågavarande framställningar synts mig böra vinna bifall. Det skulle emellertid kunna ifrågasättas, om ej den slutliga omprövningen av förevarande spörsmål borde få något anstå. I anledning av föregående års riksdags skrivelse nr 314 har jag nämligen för avsikt att hemställa om bemyndigande att utse en eller flera sakkunniga att inom departementet biträda med utredning om en mera allmän revision av stämpellagstiftningen, särskilt i vad densamma avser avgifter, som utgå enligt 8 § stämpelförordningen. Det kunde då synas lämpligt, att förevarande fråga först i detta sammanhang företoges till avgörande. Då emellertid andra ändringar i stämpelförordningen nu böra vidtagas och ett bifall till framställningarna knappast lär kunna anses innebära ett föregripande av den kommande utredningen, har jag ansett frågan nu böra föreläggas riksdagen. Jag föreslår alltså, att bland de obligationer, för vilka stämpelfrihet äger rum, upptagas även landstings och kommuners obligationer.

Beträffande härefter spörsmålet om stämpelfrihet för inteckningsbolagens obligationer har jag ställt mig tveksam. Stämpelfrihet för dessa obligationer komme att undantaga dylik kapitalanskaffning från en kapitalomsättningsskatt, som fortfarande träffar upplåningen i obligationsform i allmänhet. Emellertid må det ej förbises, att dessa bolag otvivelaktigt hava en plats att fylla vid sidan av såväl konungariket Sveriges stadshypotekskassa som den år 1929 inrättade Svenska bostads-

kreditkassan, vilka båda äro försedda med statlig grundfond och vilka enligt vad förut nämnts åtnjuta frihet från obligationsstämpel. Härvidlag är bland annat att märka, att åtminstone de större av bolagen, i olikhet mot kassorna, lämna byggnadskreditiv. Det har av de hörda myndigheterna vitsordats, att bolagen på ett förtjänstfullt sätt fyllt sina uppgifter. Mot bolagens befriande från stämpeln synas ur statsfinansiell synpunkt betänkligheter icke möta. Det belopp, bolagen under de senaste fem åren i medeltal för år erlagt i stämpel för obligationer, uppgår nämligen enligt generalpoststyrelsens uppgift till allenast omkring 37,000 kronor. Jag har alltså stannat vid den meningen, att ifrågavarande bolags lånerörelse skäligen borde komma i åtnjutande av samma stämpelfrihet, som tillkommer de nyssnämnda halvstatliga inrättningarna. På grund härav och då den av mig nyss omförmälda utredningen ej heller beträffande denna frågas avgörande lärer böra föranleda uppskov, får jag tillstyrka, att ändring i stämpelförordningen vidtages i den av mig angivna riktningen. I 8 § stämpelförordningen torde således böra införas bestämmelse om stämpelfrihet för obligationer, utfärdade av svenskt aktiebolag, som har till ändamål att idka belåning av fast egendom eller tomt-rätt. En dylik bestämmelse — vilken i viss mån anknyter till det uttryckssätt, som användes i 1 § lagen den 22 juni 1911 om vissa aktiebolag, som driva lånerörelse, sådant detta lagrum skall lyda från och med den 1 juli 1930 (jämför proposition nr 7 till 1930 års riksdag och riksdagens skrivelse nr 46) — skulle väl efter ordalagen bliva tillämplig, förutom å sökandebolagen och med dem likartade bolag, jämväl å bankaktiebolag. Då bankaktiebolag emellertid på grund av stadgandet i 51 § lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse är förhindrat att utfärda obligationer, kommer bestämmelsen i verkligheten icke att medföra någon förmån för bankaktiebolagen. Det må här anmärkas, att nyssnämnda paragraf i banklagen icke är tillämplig å Stockholms intecknings garanti aktiebolag [se 260 § 7) samma lag].»

På av föredragande departementschefen anförda skäl har utskottet ansett sig böra förorda införandet av stämpelfrihet för obligationer, som utfärdas av landsting och kommuner. Med hänsyn till den uppgift, som inteckningskreditaktiebolagen hava att fylla, samt med fästat avseende därå, att ifrågavarande ur statsfinansiell synpunkt föga betydande stämpelavgift torde medföra avsevärda olägenheter för företagens verksamhet, har utskottet, i likhet med departementschefen, funnit dessa företag skäligen böra komma i åtnjutande av stämpelfrihet för av företagen utfärdade obligationer och sålunda härutinnan likställas med konungariket Sveriges stadshypotekskassa och Svenska bostadskreditkassan.

Då utskottet i berörda hänseenden biträtt Kungl. Maj:ts förslag, har utskottet emellertid ansett angeläget framhålla, att enligt utskottets upp-

*Utskottets
yttrande.*

fattning den utvidgade stämpelfriheten icke kan tagas till intäkt för ytterligare eftergifter med avseende å stämpelplikten för obligationer.

Av Kungl. Maj:t i övrigt föreslagna ändringar i stämpelförordningen har utskottet jämväl funnit sig böra tillstyrka.

Beträffande Kungl. Maj:ts förslag angående ändringarnas ikraftträdande har utskottet icke haft något att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 258, antaga ovan införda, vid propositionen fogade förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften.

Stockholm den 23 maj 1930.

På bevillningsutskottets vägnar:

JOH. NILSSON.

Närvarande: herrar Johan Nilsson i Kristianstad, Bärge*, Bergman*, Boman, K. Oscar Ericson i Obergå, Leander, Månsson i Furuvik*, Bengtsson i Kullen, Lövgren i Nyborg*, Nylander i Stockholm, Björklund*, Nilsson i Hörby, Wahlmark*, Åström, Forssberg*, Emil Johansson, Olsson i Gävle*, Heiding, Larson i Tönnerså och Ander.

* Icke närvarit vid justeringen av betänkandet.